

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 130 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

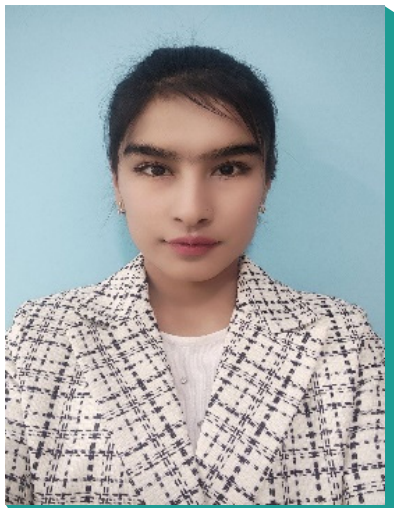
Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish.....	34
<i>Axmatova Asila Akmaljon qizi</i>	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
<i>Burkhonova Zarafuz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich</i>	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
<i>Dilorom Poyonova</i>	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
<i>Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna</i>	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
<i>Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna</i>	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
<i>Makhmudova Ugiloy Baxtiyarovna</i>	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
<i>Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinovna</i>	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
<i>Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
<i>Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi</i>	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna</i>	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
<i>Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna</i>	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
<i>Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
<i>Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi</i>	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
<i>Sh. F. Mustafayeva</i>	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
<i>Turayev Alimjan Bahriddinovich</i>	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
<i>Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina</i>	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning	91
<i>Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmuratovich</i>	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
<i>Turumova Marjona Bahodirovna</i>	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Tal'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юлдашевна</i>	

Xoldarova Mubina Qudratbek qizi
Andijon davlat pedagogika instituti
Ta'lim tarbiya nazaryasi va
metodikasi (maktabgacha ta'lim)
mutaxassisligi 1-bosqich magistranti

MAKTABGACHA TA'LIM YO'NALISHI TALABALARDA NUTQ O'STIRISH DARSLARI ORQALI SOFT SKILLS KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY PEDAGOGIK PSIXOLOGIK ASOSLARI

ORCID Id: 009-002-3818-053X

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalari nutq o'stirish mashg'ulotlari jarayonida **soft skills (yumshoq ko'nikmalar)**ni rivojlantirishning nazariy, pedagogik va psixologik asoslari tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan va kompetensiyaviy yondashuvlar asosida yumshoq ko'nikmalarni shakllantirish ustuvor vazifa hisoblanadi. Mazkur jarayonda maktabgacha ta'lim yo'nalishida olib boriladigan nutq o'stirish mashg'ulotlari talabalarda kommunikativ hamda ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirish uchun qulay pedagogik muhit sifatida namoyon bo'ladi.

Kelgusida maktabgacha ta'lim tizimida faoliyat yuritadigan tarbiyachilar uchun nutq madaniyati, empatiya, jamoada ishlash, muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish hamda samarali muloqotga kirisha olish muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston, MDH mamlakatlari (jumladan, Rossiya) va jahon ta'lim amaliyoti tahlili nutq faoliyati orqali yumshoq ko'nikmalarni rivojlantirish bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy-pedagogik yetukligini ta'minlashda muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalari nutq o'stirish mashg'ulotlariga interaktiv va integratsiyalashgan metodlarni joriy etish orqali talabalarda muloqot madaniyati, empatiya, jamoada ishlash, muammoli vaziyatlarda qaror qabul qilish hamda reflektiv ko'nikmalarni rivojlantirish mumkinligini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Kalit so'zlar: kompetensiya, multimodal yondashuv, empatiya, emotsional rivojlanish, moslashuvchanlik, kasbiy kompetensiya, interaktiv metodlar, refleksiya, kommunikatsiya, liderlik, integratsiya, diagnostika, eksperimental yondashuv, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar, pedagogik-psixologik asoslar.

Abstract: This article analyzes the theoretical, pedagogical, and psychological foundations of developing soft skills among students of preschool education through speech development classes. In the modern education system, the development of soft skills based on learner-centered and competency-based approaches is regarded as a priority. In this context, speech development classes in preschool education represent a favorable pedagogical environment for fostering students' communicative and social competencies.

For future preschool educators, speech culture, empathy, teamwork, the ability to make appropriate decisions in problematic situations, and effective communication are of critical importance. An analysis of educational practices in Uzbekistan, CIS countries (including the Russian Federation), and global education systems demonstrates that the development of soft skills through speech activity is a key factor in ensuring the professional maturity of future preschool teachers.

The findings of the study confirm that the integration of interactive and interdisciplinary methods into speech development classes contributes to the formation of communication culture, empathy, teamwork skills, decision-making abilities in problem situations, and reflective competencies among students.

The results indicate that the systematic and conscious application of soft skills elements in speech development classes serves as an effective mechanism for improving the quality of professional training in preschool education and ensuring the professional and pedagogical competence of future educators.

Key words: competence, multimodal approach, empathy, emotional intelligence, adaptability, professional competence, interactive methods, reflection, communication, leadership, integration, diagnostics, experimental approach, social-emotional skills, pedagogical and psychological foundations.

Аннотация: В данной статье анализируются теоретические, педагогические и психолого-педагогические основы развития soft skills (гибких навыков) у студентов направления дошкольного образования посредством занятий по развитию речи. В современной системе образования развитие мягких навыков на основе личностно-ориентированного и компетентностного подходов рассматривается как приоритетная задача, при этом занятия по развитию речи выступают наиболее благоприятной педагогической средой для формирования коммуникативных и социальных компетенций студентов.

Для будущих педагогов дошкольного образования особое значение имеют культура речи, эмпатия, умение работать в команде, способность принимать обоснованные решения в проблемных ситуациях и эффективно взаимодействовать с окружающими. Анализ образовательной практики Узбекистана, стран СНГ (в том числе Российской Федерации), а также мирового образовательного пространства показывает, что развитие гибких навыков через речевую деятельность является важным фактором обеспечения профессионально-педагогической зрелости будущих воспитателей.

Научно обосновано, что внедрение интерактивных и интегрированных методов в занятия по развитию речи способствует формированию культуры общения, эмпатии, навыков командной работы, принятия решений в проблемных ситуациях и рефлексивных умений у студентов.

Результаты исследования свидетельствуют о том, что системное и осознанное применение элементов soft skills в процессе занятий по развитию речи является эффективным механизмом повышения качества подготовки кадров по направлению дошкольного образования и обеспечения профессионально-педагогической зрелости будущих воспитателей.

Ключевые слова: компетенция, мультимодальность, эмпатия, эмоциональность, адаптивность, профессиональная компетентность, интерактивные методы, рефлексия, коммуникация, лидерство, интеграция, диагностика, экспериментальный подход, социально-эмоциональные навыки, психолого-педагогические основы.

KIRISH

Bugungi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, pedagogik jarayonning samaradorligini oshirish va kasbiy kopetensiyalarini shakllantirish ustuvor vazifalardan biridir. Ayniqsa maktabgacha ta'lim tashkilotlarini faqat nazariy bilimlar bilan emas, balki kommunikativ, ijtimoiy-emotsional va reflektiv soft skills ko'nikmalari bilan tayyorlash dolzarb pedagogik muammo sifatida qaralmoqda. Maktabgacha ta'lim talabalarda soft skillsni rivojlantirish uchun eng qulay muhit nutq o'stirish darslarida bo'ladi. Nutq o'stirish darslariga soft skills yondashuvi bog'liqliklari mavjud shuning uchun ham ushbu yondashuv aynan nutq o'stirish darslari orqali amalga oshiriladi.

Talabalarda nutq (kompetensiya) ko'nikmalarini rivojlantirish bu jarayonning asosiy tarkibiy qismi bo'lib, ayni paytda soft skills – yumshoq ko'nikmalarni shakllantirishga xizmat qiladi. Soft skills – bu muloqotga kirisha olish, jamoada ishlash muammoni hal qilish, liderlik, ijobiy fikrlash va moslashuvchanlik kabi shaxsiy va shaxsiy muvaffaqiyat uchun zarur ko'nikmalar majmuasidir.

Yurtimizda bo'lajak mutaxasislarni oliy o'quv yurtlarida olayotgan nazariy bilimlarini amalyotda qo'llash maqsadida talabalarni (4+2) malakaviy amalyotiga jalb qilinmoqda bu yondashuv juda samarali bo'lmoqda xususan matkabgacha ta'lim yo'nalishi talabalari uchun manfaatli negaki tarbiyachida soft skills ko'nikmasi mashg'uloti davomida ham tarbiyalanuvchilarning ota-onalari bilan ham muloqot jarayonida bu ko'nikma qo'l keladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

MDH mamlakatlarida ham bu ko'nikaning rivojlantirish uchun bir qancha tavsiflar berib o'tilgan xususan Rossiya mamlakari olimlaridan A.I.Ivanina, O.L. Chulanova, Yu.M.Davletshina fikricha, "soft skills"ni "yumshoq kompetensiyalar" sifatida ko'rinishi lozim. Soft skills ko'nikmasining rivojlanishi kasbiy faolyatda sodir bo'ladi va bu ko'nikmaning mavjudligi ishga qabul qilishda va ma'lum lavozimlarning kompetensiya modelini shakllantirishda ish beruvchilarning o'zgacha qarashlarini qo'zg'atadi.^[1]

O.Sosnistkaya uchun soft skills- bu kommunikativ va boshqaruv qobiliyatlari bo'lib muallifning fikricha, bu yondashuv isbotlash, rahbarlik qilish boshqarish prezentatsiyalar o'tkazish, odamlar bilan muvofiq aloqa o'rnatish, ziddiyatli vaziyatlarni yengish, nutq san'ati kabi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi.^[2]

Boshqacha qilib aytganda soft skills bu qobiliyatlarni ma'lum kasblar uchun xos sifat va ko'nikmalar emas balki umuminsoniy deb tarifiyladi. Chunki bu ko'nikma shaxning nafaqat kasb doirasida balki shaxsiy hayoti davomida ham yaqinlari bilan va boshqa ko'plab insonlar bilan kommunikatsiya jarayonida ham muhim o'rinni egallaydi.

Jahon mamlakatlarida ham bir necha olimlar o'z izlanislari davomida "soft skills"ni baholash va pedagogik kontekstda ularning samaradorligini aniqlash bo'yicha ilmiy ish olib borgan mualliflardan biri Jared.D.T. Guerrero-Sosa 2025-yilda chop etilgan va "soft skills" (yumshoq ko'nikmalarni) multimodal (ko'p modal) tahlil

orqali baholash metodikasini taklif etdi. Ushbu ilmiy izlanishnin dolzarbligi shundaki ta'lim muhitida soft skillsni ob'ektiv va tushunarli tarzda baholash katta muammo bo'lib qolmoqda ayniqsa oliy ta'lim talabalarining soft skills (kommunikatsiya, qaror qabul qilish, ijodkorlik) kabi noaniq harakatlarni aniqlash va soft skillsni rivojlantirish bo'yicha izlanishlar olib borilgan ^[4].

TAHIQOT METODOLOGIYA

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarida nutq va soft skills ko'nikmalarini baholash uchun quyidagi metodlardan foydalanildi. Andijon davlat pedagogika institutining maktabgacha ta'lim yo'nalishi 1-kurs talabarlari olib bordi, talabalar ikki guruhga ajratildi:

1. **Nazorat guruhi:** an'anviy nutq o'stirish darslari.
2. **Eksperimental guruhi:** soft skills integratsiyalangan interaktiv nutq darslari.

Diagnostika mezonlari: Kommunikatsiya (fikrni ravon ifodalash, gap tuzish, dialogni davom ettirish), empatiya va emotsional sezgirlik (qarshi fikrni qabul qila olish, hurmat, ijobiy munosabat), jamoada ishlash ko'nikmalari (hamkorlik, kelishuv, vazifa taqsimlash, moslashuvchanlik), ijodiy fikrlash (yangi g'oyalar berish, muammoga noodatiy yondashuv), va refleksiya.

Dars jarayonida qo'llanilgan metodlari: Rol o'yinlar (talaba-bola va talaba tarbiyalanuvchi ota yoki onasi), Keys-stadi (muammoni hal qilish vazifalari), Refleksiya mashqlari, Interaktiv suhbat va taqdimot kabi metodlardir. Tadqiqot natijalari foiz ko'rinishida oldingi va keyingi holatlar bilan solishtirildi, interaktiv va an'anaviy metodlar samaradorligi aniqlab chiqildi.

Eksperimental guruhda quyidagi o'zgarishlar kuzatildi:

1. **Kommunikativlik:** talabalarning nutq madanyati va fikrni ifodalash qobiliyati 25% ga oshdi.
2. **Jamoada ishlash:** hamkorlik va muvofiqlik 18% ga kuchaydi.
3. **Empatiya va emotsional sezgirlik:** 22% ga oshdi.
4. **Ijodiy fikrlash:** 20% ga faollashdi

Nazorat guruhida esa ushbu ko'rsatgichlar faqat 5-10% ga o'zgargan. Ko'rinib turibdiki nazorat guruhidagi ko'rsatkichlar minimal darajada saqlanib qoldi, o'zgarish dinamikasi barqaror past darajada kuzatildi, soft skills ko'nikmalarining sifat jihatidan chuqur shakllanishi qayd etilmadi va pedagogik ta'sirning samaradorlik koefitsienti yetarli darajada namoyon bo'lmadi. Shunday qilib, interaktiv va soft skills integratsiyalashgan metodik yondashuv an'anaviy darslarga nisbatan samaraliroq ekanligi ko'rsatildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Natijalar shuni ko'rsatadiki, nutqni oshirish darslariga soft skills elementlarini kiritish pedagogik jarayonni yanada interaktiv va mazmunli qiladi. Talabalar muloqot jarayonining markazida bo'lib, fikrini erkin ifodalash, boshqalarning fikrini tinglash va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ayniqsa, kommunikativ kompetensiya talabaning shaxsiy va kasbiy shakllanish jarayonida markaziy o'ringa ega bo'lib, pedagogik faolyatda kelajakda tarbiyalanuvchilar, ota-onalar va hamkasblar bilan to'g'ri munosabat o'rnatish uchun poydevor vazifasini bajaradi.

Eksperimental modelning joriy etilishi talabalarda nutq madanyatining sifat jihatdan yaxshilanishiga, fikrni izchil va asosli fikrlash, savol-javobda mantiqiy bo'lish, tinglash va suhbatni boshqarish ko'nikmalarida sezilarli ijobiy o'zgarishlarni namoyon etadi. Bu esa L. S. Vygotskiyning ijtimoiy – madaniy rivojlanish nazaryasi hamda B. Bloomning kognitiv rivojlanish tansifi bilan bog'liq holda soft skills va kommunikativ o'sish o'rtasida bevosita uzviylik mavjudligini tasdiqlaydi. ^[5]

Umuman oldanda, o'tgan bosqichlar natijalari shuni ko'rsatadiki, nutqni o'stirish darslariga soft skills elementlarini ongli ravishta integratsiyalash amalyoti talaba shaxsining kasbiy-pedagogik yetukligi uchun zarur shart-sharoit yaratadi. Bu esa maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining keljakdagi kasbiy faolyatida samarali kommunikatsiya olib boorish, pedagogik muhitda konstruktiv muloqot tashkil qilish hamda kasbiy-madaniy moslashuvchanlikni oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA TAKLIFLAR

Nutqni o'stirish darslari soft skillsni shakllantirishning samarali mexanizmi bo'lib, kommunikatsiya, hamkorlik, muammoli vaziyatlarni hal etish, ijtimoiy-emotsional moslashuv va ijodiy fikrlash jarayonini faollashtiradi. Interaktiv yondashuvlar (rol o'yinlar, keys-stadi, refleksiya, muloqot modellashirish) an'anaviy nutq mashg'ulotlariga

nisbatan yuqori natija beradi, chunki ular talabani dars jarayonidagi faol ishtirokini va kasbiy motivatsiyasini oshiradi. Soft skills ko'nikmalarini shakllantirish jarayonida pedagogik va psixologik tamoyillarga tayangan holda integratsiyalashgan metodika qo'llanishi talaba nutq madaniyati va muloqot madaniyatining izchil rivojlanishiga xizmat qiladi.

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, eksperimental yondashuv an'anaviy o'qitishga nisbatan samaraliroq bo'lib, talabalarning kommunikativ-ijtimoiy ko'nikmalarida sezilarli o'sish kuzatildi: nazorat guruhida esa bunday o'zgarish yetarli darajada namoyon bo'lmadi. Mazkur yondashuv maktabgacha ta'lim tizimida o'quvchilarni tayyorlash jarayoniga amaliy tavsiya sifatida tatbiq etilishi mumkin, chunki u kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishda barqaror natija beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ivonina A.I., Chulanova O.L., Davletshina Yu.M., Boshqaruv sohasida nazariy va metodik ishlanmalarining yo'nalishlari: xodimlarning kasbiy va karyera rivojlanishida soft skills va hard skills roli Internet –jurnal "Naukovedeniye" 2017
2. Slizkova E.V. Soft skills rivojlanishining zamonaviy determinantlari [Elektron resurs]. Kirish rejmi: <http://e-koncept.ru/2018/181018.htm>
3. Tuychiyeva, S.M. (2025). Bo'lajak mutaxassislarda kasbiy amaliy kompetentlikni dinamik rivojlantirishning psixologik xususiyatlari (DSc dissertatsiyasi). Toshkent: O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti.
4. Guerrero-Sosa, J.D.T., Romero, F.P., Menendez-Dominguez, V.H., Serrano- Guerrero, J. Montoro-Montarroso, A. & Olivas, J.A. (2025). A Multimodal Framework for Explainable Evaluation of Soft Skills in Educational Environments. ArXiv Preprint. Doi:10.48550/arXiv.2505.01794
5. Vygotskiy, L.S. (2019). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
6. Davidova, V. (2019). Tinglash, gapirish va kelishish: softskills nima va ularni qanday qanday rivojlantirish mumkin [Elektron resurs]. <http://theoryandpractice.ru/posts/11719-soft-skills>
7. Zhadko, N.V., & Churkina, M. A. (2020). Hard skills va soft skillsni o'qitish-ularning farqi nimada? [Elektron resurs]. <http://hr-portal.ru/article/obuchenie-hardskills-i-soft-skills-v-chyom-raznica>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.